

Tóth Kristóf, Boldizsár Dominik: Az összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalom megsértésének uniós és hazai joggyakorlata

1. Bevezető

Az összefonódás-ellenőrzés napjaink gazdasági életében egyre fontosabb szerepet tölt be. Ezt mi sem bizonyít jobban, mint az a tény, hogy az Európai Unió piacán jellemzően a gazdasági hatékonyság javítása céljából jelentős vállalati tranzakciók mentek végbe, amelyek gyakran a gazdasági társaságok összefonódásában testesültek meg. Ezek az összefonódások, különbözőképpen hathatnak egy adott állam gazdaságára. Egyrészt lehetnek pozitívak, amennyiben megfelelnek a dinamikus verseny követelményeinek és képesek fokozni a gazdaság versenyképességét. Másrészt azonban biztosítani kell azt, hogy e folyamatok ne okozzanak károkat a versenyben, ezért az államnak gondoskodnia kell az összefonódások megfelelő szabályozásáról.[1]

A koncentráció ellenőrzésének célja egy olyan piaci szerkezet fenntartása, ahol megfelelően érvényesül a verseny. Ennek keretében egyfelől célszerű előre megakadályozni az olyan helyzetek kialakulását, amelyekben szinte adott a piaci hatalommal való visszaélés lehetősége, másfelől pedig szükséges az olyan piaci szerkezet fenntartása, amely a gazdasági verseny hatásos működése útján biztosítja, hogy az abból fakadó előnyöket élvezhesse a társadalom.[2]

Jelen dolgozat célja bemutatni a fúziókontrollra vonatkozó főbb Európai Uniós, illetve hazai szabályozást, valamint az összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalom megsértésének főbb jogeseteit.

2. Az összefonódás-ellenőrzés jogi szabályozásának kialakulása és

funkciója

A „vállalkozások összefonódása” elnevezésű jogterület a versenykorlátozások jogának egyik nagy területe. A jogirodalom koncentráció néven is említi ezt a joganyagot, amely három fő magatartáskört tartalmaz. A koncentráció felöleli a fúziót, az irányításszerzést és a tevékenységfolytató közös vállalkozás alapítását. [3]

A szervezeti összefonódások állam általi ellenőrzésének kialakulása a XIX. század végére vezethető vissza. A tömegessé váló vállalatfelvásárlások aggodalommal töltötték el az USA jogalkotóit. Attól féltek, hogy az egyesülések lévén létrejövő óriási méretű vállalkozások képesek lesznek a piaci verseny kiküszöbölésére, torzítására. Az antitröszt jog megpróbálta gátolni a tőkekoncentráció folyamatát. Az 1890. évi Sherman Act[4] jogellenesnek minősítette a monopolhelyzet kialakítását és az erre irányuló törekvéseket, az 1914. évi Clayton Act[5] a részvényfelvásárlásokat is tiltotta. Az 1950. évi Anti-Merger Act[6] bővítette a tiltott fúziók körét és a tilalmat külön nevesítette olyan esetekre, amikor a társaságok egyesülése lényegesen csökkenti a versenyt.

A vállalkozások méretének növekedése viszont a gazdasági élet törvényszerűsége. A tőkekoncentráció folyamatát megakadályozni nem lehet és nem is szükséges minden esetben. A korszerű versenyjog a tőkekoncentrációt nem megakadályozni, csak ellenőrizni akarja. A jogi szabályozás igyekszik csökkenteni a versenyt hátrányosan érintő hatásokat. Ennek érdekében a formális és informális fúziókat előzetesen ellenőrzik, a versenyre káros elemeket kiszűrik és a negatív következményeket csökkentik.

A vállalkozások összefonódására vonatkozó szabályok révén a jogalkotó tehát a koncentrációs folyamatokat kívánja ellenőrizni, melynek gazdaság- és jogpolitikai célja a verseny megmaradásának biztosítása. [7]

3. Fúziókontroll az Európai Unióban

Az európai összefonódás-ellenőrzési rendszer egy preventív rendszer, egyetlen – a közösségi küszöbértéket elérő – összefonódást sem lehet végrehajtani anélkül, hogy előzetesen ne nyilvánítsák összeegyeztethetőnek a közös piaccal. A rendszer célja a hatékonyság és a jogbiztonság előmozdítása.[8]

Az Európai Közösség jogában viszonylag későn kapott önálló szabályozást a koncentráció.

Az elsődleges uniós jog nem tartalmaz kifejezetten a vállalkozási koncentrációk ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket. 1973-tól kezdődően a Bizottság szakértői számos rendelettervezetet dolgoztak ki a hatékony ellenőrzés megteremtése érdekében. [9] Az egyeztetések eredményeképp megszületett a 4064/89/EGK[10] tanácsi rendelet.

Több mint tízéves működés után a fúziós szabályozás alapos felülvizsgálaton esett át, melynek következtében a Tanács egy új, az 139/2004/EK rendeletet hozta meg (a továbbiakban: a Fúziós Rendelet). [11] A Fúziós Rendelet célja, hogy az olyan összefonódások kerüljenek az Európai Bizottság elé, amelyek hatása és jelentősége túlnyúlik egy-egy tagállam területén és uniós jelentőséggel bírnak. [12]

Az írott szabályozást az Európai Bizottság számos határozata és az Európai Bíróság ítélezési gyakorlata egészíti ki és fejleszti. [13] Nem jogforrás ugyan, de a gyakorlatban nagy szerepet játszottak a bizottsági közlemények, „*best practice*” iránymutatások. Az egyik legfontosabb a „joghatósági közlemény”, amely az uniós jog alá eső tranzakciók definícióját adja meg, egységesítve több korábbi soft law anyagot.[14]

3.1. A Fúziós Rendelet hatálya

A rendelet kettős feltétel megléte esetén alkalmazható egy tranzakcióra: a rendelet értelmében vett koncentrációnak kell előállnia, valamint e koncentrációnak uniós dimenziójúnak kell lennie. [15]

3.1.1. Az összefonódás fogalma

A Fúziós Rendelet 3. cikke értelmében vállalkozások összefonódása akkor jön létre, ha az irányítás tartósan megváltozik a következőkből eredően:

- két vagy több előzőleg egymástól független vállalkozás vagy vállalkozásrész összeolvad; vagy
- egy vagy több személy, amely már irányít legalább egy vállalkozást, vagy egy vagy több vállalkozás akár értékpapírok vagy eszközök vásárlásával, akár szerződéssel vagy más úton, közvetlen vagy közvetett irányítást szerez egy vagy több más vállalkozás egésze vagy része felett[16] (egy önálló gazdasági egység összes funkcióját tartósan ellátó közös vállalat létrehozása is ilyen összefonódásnak minősül). [17]

Az irányítást olyan jogok, szerződések vagy más eszközök alapozzák meg, amelyek lehetőséget adnak egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására. Ilyen különösen a vállalkozás eszközeinek tulajdonjoga vagy használati joga, vagy olyan jogok, szerződések, amelyek meghatározó befolyást biztosítanak egy vállalkozás testületeinek összetétele, szavazása vagy döntései felett. [18] Az irányítást olyan személyek vagy vállalkozások szerzik meg, amelyek ezen jogok tulajdonosai vagy e szerződések kedvezményezettjei, vagy jogukban áll a belőlük származó jogok gyakorlása. [19]

A rendelet továbbá három olyan esetet sorol fel, amelyek nem minősülnek koncentrációnak.[20]

3.1.2. Közösségi lépték

Az előbbieken ismertetett koncentrációtípusok valamelyikének megvalósulása nem feltétlenül jelenti azt, hogy az ügy a Fúziós Rendelet hatálya alá fog tartozni. A 4. cikkben előírt engedélyezési kötelezettség csak az uniós dimenziójú koncentrációkra vonatkozik, a kisebb jelentőségű tranzakciók a tagállami versenyhatóság kompetenciájába tartoznak.

Az uniós dimenziójú koncentráció ellenőrzése főszabályként[21] a Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik. A rendelet nagy vívmánya a társaságok számára, hogy a korábbi többszörös engedélyeztetés helyett elég egy helyen bejelenteni az ügyletet („one stop-shop” eljárás).[22]

A Rendelet értelmében egy összefonódás akkor közösségi léptékű, azaz akkor rendelkezik uniós dimenzióval ha:

- az összes érintett vállalkozás összevont teljes világméretű forgalma meghaladja az 5 milliárd eurót; és
- az érintett vállalkozások közül legalább két vállalkozás mindegyikének teljes közösségi szintű forgalma meghaladja a 250 millió eurót,

kivéve, ha az érintett vállalkozások mindegyike teljes közösségi szintű forgalmának több mint kétharmadát egy és ugyanazon tagállamban éri el. [23]

Egy összefonódás, amely nem éri el a fentebb ismertetett küszöbértékeket, szintén közösségi léptékű, ha:

- az összes érintett vállalkozás összevont teljes világméretű forgalma meghaladja a 2,5 milliárd eurót;
- legalább három tagállam mindegyikében az összes érintett vállalkozás összevont teljes forgalma meghaladja a 100 millió eurót;
- az előző pont alapján számításba vett legalább három tagállam mindegyikében legalább két érintett vállalkozás mindegyikének a teljes forgalma meghaladja a 25 millió eurót;
- és legalább két érintett vállalkozás mindegyikének a teljes közösségi szintű forgalma meghaladja a 100 millió eurót,

kivéve, ha az érintett vállalkozások mindegyike teljes közösségi szintű forgalmának több mint kétharmadát egy és ugyanazon tagállamban éri el.[24]

3.2. A bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményei

A rendelet hatálya eső koncentrációt a megállapodás megkötését, a nyilvános ajánlattétel

publikálását vagy a befolyásoló részesedés megszerzését követően, de még annak végrehajtása előtt a Bizottságnak be kell jelenteni. A Fúziós Rendelet vezette be azt a szabályt, hogy nem csak a végleges, aláírt megállapodást követően van helye kérelemnek, hanem akkor is, ha bizonyítják, hogy legjobb szándékaik szerint hamarosan aláírják azt („good faith intention”)

Egyesülés, beolvadás esetén az érintett társaságok közösen, az ellenőrzés megszerzésekor a részesedést szerző társaságnak, a közös ellenőrzés megszerzésekor az ellenőrzést közösen megszerzőnek kell a kérelmet megtenni. A bejelentés elmulasztásának bírság kiszabása lehet a következménye. [25]

A Rendelet továbbá előírja, hogy a Bizottság által vizsgálandó összefonódás a bejelentése előtt, vagy amíg a közös piaccal összeegyeztethetővé nem lett nyilvánítva, nem valósulhat meg. Ezen felül minden olyan ügylet, amelyet be kellett volna jelenteni, de ezt nem tették meg, érvénytelen mindaddig, amíg nem dönt arról az Európai Bizottság. Amennyiben az intézmény úgy rendelkezik, hogy az összefonódás a közös piaccal összeegyeztethetetlen, akkor akár az összefonódás megszüntetéséről és az eredeti állapot helyreállításáról is határozhat.

Ha nem kíván ilyen eszközhöz nyúlni, mert például a szankció nem áll arányban a jogsértéssel, akkor bármilyen egyéb intézkedést meghozhat, amely alkalmas az összefonódás előtt fennálló helyzet helyreállítására. A Bizottság ideiglenes intézkedésről is határozhat, ha megállapítást nyer, hogy a bejelentett összefonódás nem támaszt komoly kétségeket a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, vagy ha egy egyszerű módosítás elégséges ahhoz, hogy azt a közös piaccal összeegyeztethetővé tegyék. A Bíróság a kiszabott pénzbírságot vagy kényszerítő bírságot megsemmisítheti, csökkentheti vagy felemlheti.[26]

3.3. A koncentráció felfüggesztése

A fúziókontroll hatékonyságának védelme érdekében a koncentrációt eredményező megállapodást az érdemi határozat megszületéséig nem lehet végrehajtani.[27]

Eltérő szabály vonatkozik a nyilvános ajánlattétel eredményeként létrejövő koncentrációra: a tranzakciót itt végre lehet hajtani, feltéve, hogy azt notifikálják a Bizottságnál és a részvényeket megszerző társaság nem gyakorolja szavazati jogait, illetve csak olyan mértékben, amennyiben ez befektetése értékének megőrzéséhez feltétlenül szükséges.

A Rendelet lehetővé teszi, hogy kivételesen a Bizottság felmentést adjon a felfüggesztési kötelezettség alól.

A végrehajtási tilalom megsértőivel szemben a Bizottság az előző évi nettó árbevétel 10%-ig terjedő bírságot szabhat ki. [28]

3.4. A kérelem vizsgálata

A tartalmi feltételeknek megfelelő kérelmet a Bizottság megvizsgálja, melynek eredményeként háromféle határozatot hozhat:

- rögzíti, hogy a koncentráció nem esik a rendelet hatálya alá [29]
- ha megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás a rendelet hatálya alá tartozik, de nem támaszt komoly kétségeket a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, akkor nem kifogásolja azt, és kinyilvánítja annak összeegyeztethetőségét a közös piaccal [30]
- ha megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás e rendelet hatálya alá tartozik, és komoly kétségeket támaszt a közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban, akkor a Bizottság az eljárás megindítása mellett határoz. [31]

Második fázisú eljárás az összes kérelmes ügyek 4-5%-az esetében indul.[32] A bizottság eljárása ötféleképpen érhet véget:

- megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás nem ellentétes a közös piaccal[33]
- megállapítja, hogy a közös piaccal összeegyeztethetetlen az ügylet [34]
- a vállalkozások által elvégzett módosítások után valamely bejelentett összefonódás a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja [35]
- amennyiben nem hozott határozatot határidőn belül, úgy kell tekinteni, hogy az összefonódást a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította[36]

- arra is sor kerülhet, hogy a kérelmezők elállnak szándékuktól.

3.5. Az összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalom megsértésének uniós joggyakorlata

Mielőtt bemutatásra kerülnének a fúziókra vonatkozó végrehajtási tilalom megszegésének tárgykörében hozott jelentősebb uniós döntések, érdemes tisztázni az nemzetközi szakirodalomban használt terminológiát.

„*Gun jumping*” elnevezéssel illetik az esetet, mikor egy vállalat az azt engedélyező döntés előtt végrehajtja a fúziót, vagy más olyan magatartást valósít meg, amely a fúzió korai végrehajtásának minősül. A kifejezés a párbajokban a fegyver idő előtti elsütésére utal, csak úgy, ahogy a vállalat idő előtt hajtja végre a fúziót.

A „*standstill obligation*” kifejezés magát az előzetes végrehajtásra vonatkozó tilalmat jelenti, az angol szakzsargon ezt kötelezettségként (*obligation*), míg a magyar éppen ellentétesen, (végrehajtási) tilalomként fogalmazza meg. A „*standstill period*” ennek megfelelően a fúzió bejelentésétől az engedélyezésig tartó, türelmi időszakra utal.

A „*notification requirement*” kifejezés a vállalatok bejelentési kötelezettségét jelenti. Az „SPA” mozaikszó pedig a *Sales and Purchase Agreement* rövidítése, amely a fúzióra vonatkozó kereskedelmi szerződést, megállapodást takarja.^[37]

A következőkben ismertetésre kerülnek a legjelentősebb uniós esetek, különösképpen koncentrálva az eljárások vizsgálódási szempontjaira.

3.5.1. E&Y vs. Konkurrenseråd^[38]

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban EuB.) 2018. május 3-án kelt ítéletében döntött az

EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Søg og Handelsretten (tengerészeti és kereskedelmi bíróság, Dánia) a Bírósághoz 2016. december 7-én érkezett, 2016. november 25-i határozatával terjesztett elő az az Ernst & Young P/S és a Konkurrencerådet (KFST) között folyamatban lévő eljárásban.

A dán versenytanács, a Konkurrencerådet határozatában megállapította, hogy az Ernst & Young P/S, az Ernst & Young Europe LLP, az Ernst & Young Godkendt Revisionsaktieselskab, az Ernst & Young Global Limited és az EYGS LLP (a továbbiakban együtt: EY társaságok), másrészt pedig a KPMG Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, a Komplementarselskabet af 1. januar 2009 Statsautoriseret Revisionsaktieselskab és a KPMG Ejendomme Flintholm K/S (a továbbiakban együtt: KPMG DK társaságok) megsértették a konkurrencelov (a dán versenytörvény) 12c. szakaszának (5) bekezdése szerinti, az összefonódás korai megvalósítására vonatkozó tilalmat.

A tényállás szerint a 2013. november 18-án a KPMG DK társaságok és az EY társaságok összefonódási megállapodást kötöttek. A megállapodás megkötésekor mind a KPMG DK, mind az EY aktív szerepet játszottak a dániai audit és számviteli piacon. Egy 2010. február 15-én aláírt együttműködési megállapodás révén a KPMG DK tagja volt egy független nemzetközi audit céghálózatnak, a KPMG International Cooperative-nak (a továbbiakban: KPMG International). Ezt a megállapodást, az EY-vel kötött összefonódási megállapodás értelmében a KPMG DK-nak haladéktalanul fel kellett mondania, hogy az EY csoport tagja lehessen. Ezt a KPMG DK 2013. november 18-án kelt és a KPMG International-nek címzett levelével meg is tette.

Az egyértelmű, hogy a KPMG DK és az EY összefonódása bejelentési kötelezettséggel volt terhelt, hiszen a két vállalatcsoport együttes forgalma meghaladta a dán versenyjogszabály szerint bejelentési értékhatárt. Az összefonódás jóváhagyására (a felek által vállalandó bizonyos kötelezettségvállalásoktól függően) 2014. május 28-án került sor a Konkurrencerådet (versenytanács) beleegyezésével. Miután a versenytanács beleegyezett az összefonódásba, a KPMG DK és a KPMG International megállapodott az együttműködés 2014. június 30-i hatállyal történő lezárásáról.

2014. december 17-én a versenytanács határozatot hozott, megállapítva, hogy a KPMG DK megsértette a dán versenytörvény 12c. szakaszának (5) bekezdésében meghatározott, az idő előtti megvalósításra vonatkozóan tilalmat, amikor 2013. november 18-án, vagyis az összefonódási megállapodásban foglaltak szerint még azelőtt nyilatkozott a KPMG Internationallel való együttműködési megállapodás felmondásáról, hogy a versenytanács jóváhagyta volna az összefonódást. A KFST határozatában megállapította, hogy a

megállapodás felmondása kifejezetten az összefonódáshoz kapcsolódott (*the termination of the agreement was merger-specific*), nem visszavonható (*irreversible*) és a piacra hatást gyakorolni képes volt a felmondás bejelentése és az összefonódás jóváhagyása közötti időszakban (*potential to have market affects in the period between the notice of termination and the approval of merger*).^[39]

A dán a versenytanács véleménye szerint a felmondás magában hordozta a piaci hatások kiváltásának lehetőségét, és mivel így az a megvalósításhoz kapcsolódó lépés volt, nem volt szükséges bizonyítani a felmondás bármilyen tényleges hatását. Az Ernst & Young P/S, tekintve, hogy a határozattal nem értett egyet, 2015. június 1-én megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be az előzetes döntési kérelmet a későbbiekben beterjesztő bíróságnál, vitatva a megtámadott határozat alapjait és az együttműködési megállapodás felmondása által a piacra gyakorolt állítólagos hatást. Az EY fontosnak tartotta kiemelni azt is, hogy az alap jogvita eldöntése hatással lesz egy lehetséges büntetőjogi szankcióra is, ugyanis a dán versenytanács 2015. június 11-én a Statsanklageren for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (súlyos gazdasági és nemzetközi bűncselekményekért felelős ügyész, Dánia) fordult, hogy az büntetőjogi szempontból vizsgálja meg a szóban forgó társaságok cselekményeit.

Mivel a bíróságnak kétségei merültek fel a Fúziós Rendelet 7. cikke (1) bekezdésének helyes értelmezését illetően, a következő négy kérdést terjesztette az EuB elé:

1. „Milyen feltételeket kell alkalmazni annak megítélésakor, hogy egy vállalkozás magatartása vagy cselekménye a Rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerinti tilalom (az idő előtti megvalósítás tilalma) hatálya alá essen, és a tilalom megvalósítási magatartásnak előfeltétele-e, hogy a magatartás részben vagy egészben, ténylegesen vagy jogilag részét képezze a tényleges irányításban bekövetkező változásnak vagy az érintett vállalkozások további tevékenysége összefonódásának, amely – feltéve, hogy a számszerű határértéket eléri – a bejelentési kötelezettséget keletkezteti?
2. Minősülhet-e valamely együttműködési megállapodásnak a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló azon felmondása, amelynek bejelentésére az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben foglalt körülmények között kerül sor, megvalósítási intézkedésnek, amelyre alkalmazni kell a Rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerinti tilalmat, és ha igen, milyen feltételeket kell alkalmazni a határozat meghozatala során?
3. Van-e annak bármiféle jelentősége a 2. kérdés megválaszolása során, hogy a felmondás kiváltott-e versenyjogi szempontból jelentőséggel bíró piaci hatásokat?
4. Amennyiben a 3. kérdésre igenlő válasz adandó, tisztázásra szorul, hogy milyen

szempontokat és a valószínűség milyen fokát kell figyelembe venni annak elbírálásakor, hogy az adott ügyben a felmondás okozott-e ilyen piaci hatásokat, beleértve annak a lehetőségnek a jelentőségét, hogy e hatásokat kiválthatták más körülmények is.”

Az első kérdés a Rendelet 7. cikk (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozott. Az összefonódás csak olyan művelettel valósul-e meg, amely egészben vagy részben, ténylegesen vagy jogilag hozzájárul a célvállalkozás irányításának megváltozásához? Még konkrétabban, az alapügyben az együttműködési megállapodás felmondása tekinthető-e az összefonódás megvalósításának?

Az EuB ítéletében először is leszögezi, hogy a 7. cikk (1) bekezdése csak annak az előírására szorítkozik, hogy valamely összefonódás sem a bejelentését, sem pedig a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítását megelőzően nem valósítható meg. Nem ad támpontot azon feltételekről, amelyek fennállása esetén valamely összefonódást megvalósítotttnak kell tekinteni, valamint arról a kérdésről sem szól, hogy valamely összefonódás megvalósítására sor kerülhet-e olyan művelet eredményeként, amely nem járul hozzá a célvállalkozás irányításának megváltozásához. Következtetésképpen a tilalom hatálya csupán a 7. cikk értelmezésével nem állapítható meg.

Az EuB továbbá kifejti, ha egy rendelkezés hatálya a szó szerinti értelmezéssel nem állapítható meg, abban az esetben a szabályozást mind célkitűzésére, mind pedig általános rendszerére támaszkodva kell értelmezni. A Rendelet teleologikus értelmezéséhez az EuB a preambulomot hívta segítségül, melyből kiolvasható a jogszabály célja: a vállalkozások átszervezései ne okozzanak maradandó károkat a versenyben.

A továbbiakban az EuB megállapította, hogy a 7. cikk hatályának meghatározása érdekében az összefonódás fogalmának a rendelet 3. cikkében szereplő meghatározását kell figyelembe venni. A Bíróság ítéletében kiemelte, hogy a (6) preambulumbekkezdés szerinti előzetes ellenőrzés követelményének az a körülmény felel meg, ha valamely összefonódás bármely részleges megvalósítása ugyanezen cikk alkalmazási körébe tartozik. Hiszen ha engedélyezett lenne, hogy a vállalkozások az egymást követő részleges műveletek útján valósítsák meg az összefonódást, ez korlátozná a 7. cikkben megállapított tilalom hatékony érvényesülését, és így a rendelet nem érné el a célját. A Bíróság végül arra jutott, hogy ha ezen részcsелеkmények nem szükségesek ahhoz, hogy megváltozzon az ezen összefonódással érintett vállalkozások irányítása, akkor azokat nem lehet a 7. cikk hatálya alá tartozónak tekinteni.

A fenti indokok alapján a Bíróság a következőképpen határozott: a Fúziós Rendelet 7.

cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy valamely összefonódás csak olyan művelettel valósul meg, amely egészben vagy részben, ténylegesen vagy jogilag hozzájárul a célvállalkozás irányításának megváltozásához. Valamely együttműködési megállapodásnak az alapügyben fennállókhhoz hasonló, a kérdést előterjesztő bíróság által vizsgálandó feltételek mellett történő felmondása nem tekinthető olyannak, mint amely egy összefonódás megvalósítását eredményezi, függetlenül azon kérdéstől, hogy e felmondás hatásokat gyakorolt-e a piacra.

3.5.2. Az Altice döntés, Franciaország

2016. november 8-án hozott ítéletében a francia versenyjogi hatóság (*Autorité de la concurrence*) rekordösszegű, 80 millió eurós büntetést szabott ki az Altice Luxembourg és az SFR Group vállalatokra a végrehajtási tilalom megsértéséért. Habár egy francia esetről van szó, a *gun jumping* kérdéskörében felmerülő problémák a versenyjog sajátosságai miatt nemzetközi szinten is relevánsak, ahol az összefonódásra vonatkozó engedélyezési rendszer helyet kap a szabályozásban.

A döntés egyedülálló, egyfelől mert az első *gun jumping*-ot szankcionáló francia döntés, másfelől pedig a kiszabott büntetés mértéke miatt, mely egyértelmű üzenetet küld a vállalatoknak: jogsértés esetén a szankciók igen jelentősek lehetnek. Az Altice döntés példaként szolgálhat más nemzeti versenyjogi hatóságok, de a vállalatok számára is: milyen szempontokat kell figyelembe venni, ha fennáll a *gun jumping* megállapításának lehetősége?

Az Altice ügy tényállása szerint az Altice csoport két összefonódás iránti kérelmet nyújtott be 2014-ben, egyet az SFR Group felvásárlására, egyet pedig az OTL Group feletti irányítás megszerzése érdekében. Mindkét összefonódást még 2014-ben engedélyezte a versenyhivatal, köteleességvállaláshoz kötve. Azonban később az Autorité birtokába jutottak olyan információk, mely szerint az összefonódást idő előtt hajtották végre. Ennek következtében a versenyhatóság 2015-ben egy *dawn raid* rajtaütés keretében megjelent a vállalatok telephelyein és információkat gyűjtött a lehetséges jogsértésekről.

Az Altice döntés az összefonódás idő előtti megvalósításának tankönyvi példája: ezt alátámasztja a tényállásban szereplő jogsértő magatartások száma és jellege. Ily módon az

Autorité az Altice ügyben hozott döntéssel egyben jogi kritériumrendszert is alkotott a *gun jumping* megítélésére.

Az Altice döntés főbb vizsgálódási pontjait az alábbiakban foglalhatjuk össze.

A vállalatok között stratégiai információcsere zajlott, bizalmas üzleti információk megosztása volt tetten érhető a *standstill period*-ban. Az érzékeny információk tekintetében a francia versenytanács kiemelte, hogy a vevő, az eladó, és a célvállalkozás közötti információcsere szükségesnek és legitimnek is bizonyulhat az összefonódás előkészítő szakaszában, ezért a türelmi időszakban a vállalkozások felelőssége és feladata felállítani egy olyan rendszert, amely garantálni tudja az üzletileg érzékeny információk áramlásának megfelelő ellenőrzését. Az Altice-SFR ügyletben ennek a védelmi mechanizmusnak a teljes hiánya volt megállapítható: az ún. „*pre-integration meeting*-ek” keretében rendszeresen tárgyalt egymással a két vállalat menedzsmentje, de semmiféle biztosíték nem gondoskodott a szenzitív információk védelméről (pl. *clean team*, vagy *confidential agreement*). Az *Autorité* továbbá azt is kiemelte, hogy a vevő saját alkalmazású, „házon-belüli” ügyvédei rendszeresen érzékeny információhoz férhettek hozzá mindenféle felügyelet nélkül, de a vállalaton belüli jogállásuk miatt nem voltak titoktartáshoz kötve. Így az *Autorité* úgy ítélte meg, hogy a védelmi rendszer felállításának aktív cselekvést kívánó követelményének erősen hiányos teljesítése hozzájárul a *gun jumping* tényállásának megállapításához.

A versenyhatóság kifogásolta, hogy az Altice többször beavatkozott az SFR operatív irányításába, hatást gyakorolva annak stratégiai döntéseire. Ami a korai irányításszerzést illeti, az *Autorité* álláspontja szerint a vevő idő előtti, de iure vagy de facto befolyásszerzése egyaránt alkalmas lehet a jogsértés megállapítására. Az irányítás gyakorlása jelen esetben egy konkrét példában úgy valósult meg, hogy a *Virgin Mobile*-t érintő üzleti döntések végrehajtásához a *Numericable* beleegyezésének szükségességét írta elő az SPA.^[40] Az irányítás gyakorlása azonban számos más esetben is tetten érhető volt, az üzletileg érzékeny információk és a gazdasági mutatók egymással való közlését is ideértve.

Megvalósult továbbá az Altice és SFR stratégia koordinációja: a bejelentés és engedélyezés közti időszakot arra használták a felek, hogy felkészüljenek az SFR új, nagy sebességű internet szolgáltatásának bevezetésére. Ennek érdekében előkészítő tevékenységeket folytattak, úgy, mint marketingstratégiát készítettek elő, felállították a szükséges IT hátteret, valamint koordinálták a projekthez szükséges erőforrásokat is.^[41] Az ajánlat csak az összefonódás engedélyezését követően lett elérhető a piacon, de az *Autorité* megállapította, hogy az egybevágott az SFR tranzakció gazdasági céljaival, valamint jelentős változást jelentett az SFR üzleti politikájában. Az Altice közvetlen beavatkozása az SFR kereskedelmi

politikájába más esetekben is tetten érhető volt, például befolyásolta az árszabást, illetve egy promóciós ajánlat felfüggesztésében is döntő szava volt.

A vezetők kinevezésével is problémák voltak. Az *Autorité* észrevette, hogy a *Virgin Mobile* (SFR Group) vezérigazgatója idő előtt, október közepén kezdte meg munkáját, és mivel részt vett az SFR mindennapi irányításában, olyan érzékeny üzleti információkhoz is hozzájutott, mint például az SFR „*white label*” termékeinek eladási mutatói. Viszont ebben a tekintetben kiemelendő, hogy a kinevezés bejelentése önmagában nem, csupán a pozíció konkrét elfoglalása jelent problémát a türelmi időszakban. ^[42]

Mik tehát az Altice döntés tanulságai?

A döntés egyértelműsítette a *Code de Commerce* rendelkezéseinek célját: az összefonódásban résztvevő vállalatok az engedélyezés előtt elsősorban önálló entitásként működjenek, és inkább viselkedjenek versenytársakként, minthogy a jövőbeni egyesült vállalat érdekeinek megfelelően járnak el. El kell kerülni, hogy a vevő túl korán de facto vagy de iure irányítást szerezzen a célvállalkozás felett (Ez az elv megjelenik az Ernst & Young P/S vs Konkurrenzerådet döntés 59. szakaszában is), valamint az idő előtti stratégiai koordináció és információcsere is problémás lehet.

Megjegyzendő, hogy az Altice ügyben szankcionált magatartások nagy számban voltak tetten érhetőek, és egyértelműen meghatározhatóak voltak. A *gun jumping* megállapítása ebben az esetben abból a tényből fakadt, hogy az eset minden pontja az Altice korai irányításszerzése felé, valamint azoknak a döntésének irányába mutattak, amik a jövőbeli összeolvadt vállalat érdekeit szolgálták. ^[43] Ezen viselkedések kombinációja együttevén indokolták a példaértékű szankciót is, habár ebből nem következtethetünk arra, hogy csupán ezen magatartások e kombinációja indokolhatja a hatóság beavatkozását. Ha egy önálló jogsértő magatartás különösen egyértelmű és bizonyítékokkal alátámasztva kimutatható, egy önálló jogsértő magatartás is indokolhatja a tilalom megszegésének megállapítását. A hatóság összességében az eset összes körülményeinek együttes vizsgálatával állapítja meg, hogy a vállalat átlépte-e a vörös vonalat. ^[44]

A büntetés mértékének meghatározásánál releváns szempont volt az összefonódás gazdaságilag kifejezhető értéke, annak hatása a releváns piacra, a jogsértő magatartások súlya külön-külön, és egyben vizsgálva, valamint a jogsértések időtartama is.

3.5.3. ALTICE, PT Portugal^[45]

Az Európai Bizottság egy másik ügyben 124,5 millió euróra büntette a holland székhelyű telekommunikációs vállalatot, az Altice-t, mivel az megsértette az összefonódások végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket, mikor a portugál PT Portugal-t megszerezte.

2014. december 9-én az Altice összefonódási megállapodást kötött az Oi-val, a brazil telekommunikációs vállalattal, amely a PT Portugal-t irányította. Az Altice szándéka szintén a PT Portugal (közvetett) irányításának megszerzése volt. Az összefonódás 2015 februárjában került bejelentésre. A bejelentés idejében a Cabovisão és az ONI a PT Portugal versenytársai voltak a portugál telekommunikációs piacon. A Bizottságnak aggodalmát fejezte ki az ügylet lehetséges versenykorlátozó hatása miatt, ezért a fúzió engedélyezését a Cabovisão és az ONI elidegenítéséhez kötötték.

2017 májusában a Bizottság értesítette az Altice-t, hogy megítélése szerint az a fúzió engedélyezése előtt végrehajtotta az összefonódást, pár magatartás esetében pedig még a bejelentés sem történt meg.

A Bizottság által kifogásolt magatartások a következők voltak:

- az SPA bizonyos rendelkezéseinek köszönhetően az Altice idő előtti irányítási jogot, pl. vétójogot szerzett a PT Portugal üzleti döntései felett
- bizonyos esetekben az Altice ténylegesen gyakorolta irányítási jogát, pl. instrukciókat adott a PT Portugal marketing-kampányára vonatkozóan, kereskedelmi szerződésekről és jövőbeli befektetésekről döntött
- az Altice mindenféle titoktartási megállapodás nélkül üzleti titkokat és stratégiai információkat kezelt, adott tovább és szerzett meg.

4. Az összefonódás ellenőrzésének hazai szabályai

Az egyesülés (fúzió) szabályai az 1990. évi LXXXVI.[46]törvénnyel jelentek meg a magyar versenyjogban. Jelenleg a vállalkozások összefonódására vonatkozó joganyagot az 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) tartalmazza.[47]

A versenytörvény csak a piaci szerkezet szempontjából jelentős változásokat szabályozza, és azokat sem tiltja meg automatikusan, hanem versenyhivatali ellenőrzés alá vonja. A rendelkezés lényege, hogy a vállalkozások bizonyos nagyságrendet meghaladó összefonódáshoz a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) előzetes engedélyére van szükség. A GVH számos körülmény vizsgálatát követően elbírálja, hogy az összefonódás a verseny lényeges csökkenését eredményezi-e az érintett piacon. A vizsgálatának eredményétől függően engedélyezi, vagy megtiltja a tervezett lépéseket, ezáltal a Hivatal preventív módon védi a versenyt. [48]

4.1. Az összefonódás fajtái

A vállalkozások szervezeti összefonódásának három esete van:

- fúzió
- az irányítás megszerzése más vállalkozás(ok) felett
- teljes funkciójú új vállalkozás közös létrehozása.

Fúzió esetében két vagy több előzőleg egymástól független vállalkozás összeolvad, az egyik a másikba beolvad, vagy a vállalkozás vállalkozásrésze[49] a vállalkozástól független másik vállalkozás részévé válik (részbeolvadás).[50]

Összeolvadásról akkor beszélünk, amikor az egymástól független egyesülő társaságok mindegyike megszűnik és helyettük létesül egy új társaság, amely jogutódja lesz valamennyi megszűnő társaságnak. Beolvadásnál a beolvadó társaság úgy szűnik meg, hogy teljes

vagyona egy tőle független átvevő társaságra, mint jogutódra száll. A részbeolvadás a beolvadáshoz áll közel, de ilyenkor a beolvadó társaság nem szűnik meg, csak vagyona csökken, esetleg tevékenységi köre, vagy ügyfélköre szűkül.[51] Az összeolvadás és a beolvadás fogalma a gazdasági társaságoknak nem minősülő jogi személyek egyesülésére is vonatkozik.[52]

Vállalkozások összefonódása jön létre akkor is, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítási jogot szerez valamely tőle független vállalkozás felett, vagy több, tőle független, de egymástól nem független vállalkozás felett.[53]

Vállalkozások koncentrációja jön létre továbbá abban az esetben is, ha több, egymástól független vállalkozás közösen hoz létre általuk irányított olyan vállalkozást, amely egy önálló vállalkozás valamennyi funkcióját tartósan képes ellátni.[54] Ez a GVH gyakorlata szerint akkor állapítható meg, ha a közös vállalkozás

- rendelkezik a napi tevékenységének irányításáért felelős vezetéssel
- hozzáfér a működéshez szükséges erőforrásokhoz
- képes az alapítók által meghatározott területen tartósan üzleti tevékenységet végezni.[55]

A teljes feladatkör ellátásának képessége tehát azt jelenti, hogy a közös vállalkozásnak tartósan rendelkeznie kell a napi működést végző alkalmazottakkal, az azt irányító vezetőséggel, pénzügyi háttérrel.[56]

4.2. Engedélykérési kötelezettség

A versenytörvény az árbevétel nagyságához kapcsolva határozta meg az engedélyeztetési kötelezettséget. A vállalkozások összefonódását akkor kell bejelenteni, ha valamennyi érintett vállalkozáscsoport, valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen a tizenötmilliárd forintot meghaladja, és az érintett vállalkozáscsoportok között van legalább két olyan vállalkozáscsoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozáscsoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző évi nettó árbevételeivel együtt egymilliárd forint felett van.[57]

A Tpv. szerint a fentebb meghatározott bejelentési kötelezettség alá nem tartozó összefonódást is be kell jelenteni, ha nem nyilvánvaló, hogy az nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként, és ha valamennyi érintett vállalkozáscsoport, valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen az ötmilliárd forintot meghaladja.[58]

A versenytörvény továbbá tesz néhány kivételt is a bejelentési kötelezettség alól. [59]

4.3. Végrehajtási tilalom

Az engedélyt összeolvadás vagy beolvadás, valamint közös vállalkozás létrehozása esetén a közvetlen résztvevőnek, minden más esetben a vállalkozásrészt, illetve a közvetlen irányítást megszerző vagy az azt irányító vállalkozásnak kell kérnie. A bejelentés az összefonódást létrehozó nyilvános ajánlati felhívás közzétételének, a szerződés megkötésének vagy az irányítási jog megszerzésének időpontjai közül a legkorábbit követően nyújtható be.[60]

A versenytörvény 2013-as módosítása a magyar fúziós jogba is bevezette a végrehajtási tilalmat.[61] E szerint a bejelentettösszefonódás a GVH döntéséig nem hajtható végre, így különösen az összefonódás következtében szerzett szavazati jogok, illetve a vezető tisztségviselők kijelölésére vagy megválasztására vonatkozó jogosultságok nem gyakorolhatók. Az összeolvadó vagy beolvadó, illetve a korábban független vállalkozás vagy vállalkozásrész döntéseinek meghozatala és az összefonódó vállalkozások közötti üzleti kapcsolatok folytatása során az összefonódást megelőző helyzet alapján kell eljárni.

A tilalom nem vonatkozik az összefonódást létrehozó szerződés megkötésére vagy nyilvános vételi ajánlat megtételére, valamint az ezek alapján az összefonódás létrehozásához szükséges olyan jogügyletek és jognyilatkozatok megtételére, amelyek révén még nem kerül sor az irányítási jogoknak az irányításszerző általi gyakorlására.[62]

Amennyiben a GVH az engedélyezési eljárás során észleli a végrehajtási tilalom megsértését, az eljáró versenytanács a Tpv. 78§ (1) bekezdése alapján bírságot szabhat ki.

A Tptv. az EU-s szabályozáshoz hasonlóan[63] biztosítja a kérelem benyújtására kötelezett vállalkozás számára, hogy annak indokolt kérelmére a GVH – az ügy összes körülményeire figyelemmel- hozzájárulhat ahhoz, hogy az irányításszerző az irányítási jogát a versenyfelügyeleti eljárást befejező döntés meghozatala előtt is gyakorolja, különösen, ha az szükséges a befektetése értékének megőrzéséhez.[64]

4.4. Elbírálási szempontok

A GVH akkor tiltja meg az összefonódást, ha az jelentős mértékben csökkenti a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként. Az összefonódás elbírálásakor mérlegelni kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat. Ennek során a GVH vizsgálja például az érintett piacok szerkezetét, a fennálló vagy lehetséges versenyt, a beszerzési és az értékesítési lehetőségeket stb...[65]

A GVH-nak joga van az összefonódáshoz adott engedélyt feltételhez kötni, vagy kötelezettséget előírni. Ha az érintett piacon a versenynek az összefonódásból eredő jelentős mértékű csökkenése meghatározott előzetes vagy utólagos feltétel teljesülése esetén vagy meghatározott magatartási szabályok betartása mellett kiküszöbölhető, és az érintett vállalkozások vállalják, hogy az összefonódást ilyen feltételek szerint megfelelően módosítják, illetve hogy az összefonódás végrehajtása esetén ennek megfelelő magatartást tanúsítanak, a Hivatal az összefonódás megtiltása helyett határozatában kötelezővé teheti a vállalat teljesítését, illetve az összefonódás végrehajtására előzetes vagy utólagos feltételt írhat elő. Előzetes feltétel előírása esetén az összefonódás a feltétel teljesülésével válik végrehajthatóvá. Utólagos feltétel előírása esetén, ha a feltétel nem teljesül, az összefonódás hátrányos hatásainak kiküszöbölése, az összefonódást megelőzően fennálló versenyfeltételek helyreállítása érdekében a 31. § szerinti jogkövetkezményeket kell alkalmazni.[66]

A fentebb idézett jogszabályhely szerint a megtiltás ellenére végrehajtott összefonódás, valamint a GVH összefonódást megtiltó határozata ellenére vagy a határozatban előírt feltétel teljesülése nélkül végrehajtott összefonódás, valamint a kötelezettség nem teljesítése esetén a Hivatal az összefonódás hátrányos hatásainak kiküszöbölése, az összefonódást megelőzően fennálló versenyfeltételek helyreállítása érdekében határozatában megfelelő

határidő megállapításával előírja az összefonódás megszüntetését, vagy az e cél eléréséhez szükséges más megfelelő kötelezettséget, vagy elrendeli a kötelezettség végrehajtását.[67]

4.5. Az összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalom megsértésének hazai joggyakorlata

4.5.1. A végrehajtási tilalom első megsértése

A GVH engedélyezte, hogy CEE Holding Group Limited (CHG) és az Olympic International Holdings Limited (OIH) közös, közvetlen irányítást szerezzen a Normeston Group Cyprus Limited (NGC) és a Normeston Trading Limited (NTL) vállalkozások felett.[68]

A Fazakas-csoportba tartozó CHG és az OIH kizárólag vagyonkezelési és holding tevékenységet végez, amelynek nincs a magyarországi piacokat befolyásoló része. A Fazakas-csoport többek között gázolajtermékek nagykereskedelmével, valamint ingatlanok üzemeltetésével és bérbeadásával foglalkozik.

Az NGC kizárólagos tulajdonában áll a Norm Benzinkút Kft., amely a *Lukoil* töltőállomás-hálózatot üzemelteti a magyarországi és a szlovák cégen keresztül. Az NTL elsősorban finomítatlan kőolaj nagykereskedelemmel, valamint az irányítása alatt álló Benczúr 13. Kft.-n keresztül ingatlanok bérbeadásával foglalkozik.

A tranzakció engedélyezésével a *Lukoil* üzemanyag-töltő-állomások hálózatát üzemeltető vállalkozás a Fazakas-csoportba került. A GVH viszont a kérelmező társaságokra 1.000.000 forint bírságot szabott ki a végrehajtási tilalom megsértéséért.

A tényállás szerint a kérelmezők (CHG és OIH) 2015. december 23-án nyújtották be az NGC és az NTL társaságok feletti irányításszerzés engedélyezésére vonatkozó kérelmüket. Az összefonódást létrehozó szerződésként a 2015. október 20-án született társasági iratokat

csatolták, amelyek elsődlegesen a részvények tulajdonosai között változásokat rögzítik.

A kérelmezők hiánypótlás keretében nyújtották be az összefonódást létrehozó szerződéseket, melyek eredményeképp szerezte meg a CHG és az OIH együttesen az NGC és az NTL részvényeinek többségét. A részvény adásvételi szerződések értelmében a szerződések nem lépnek hatályba addig, amíg a versenyhatóság engedélyező határozata jogerős nem lesz. A hiánypótláshoz csatolták továbbá az NGC igazgatósága és az NTL igazgatója által szintén 2015. október 20-án hozott határozatokat is, amelyek rögzítik, hogy a tagok GVH engedélyének megadásáig nem gyakorolhatják tagsági jogaikat.

A kérelmezők által benyújtott nyilatkozat alapján az NGC igazgatóságának összetétele és az NTL igazgatójának személye nem változott 2015. október 20. előtti állapothoz képest, emellett a fentebb ismertetett tranzakciók létrejöttét követően nem került sor az NGC és NTL társaságokban taggyűlésre. Ugyanezen nyilatkozat szerint a kérelmezők telefonon közölt indítványozására hozta meg az NGC igazgatósága és az NTL igazgatója a tagok irányítási jogait korlátozó határozatokat. [69]

Az eljárásban a kérelmezők elismerték, hogy az eljárás alapját képező tranzakciók részben megvalósultak azzal, hogy az egyes szerződések tárgyát képező részvények az egyes vevők részére át lettek ruházva, illetve kibocsátva. Álláspontjuk szerint erre a céltársaságok igazgatósági tagjainak (NGC), illetve egyedüli igazgatójának (NTL) oldalán felmerült félreértés miatt került sor, mivel a felfüggesztési feltétel (versenyhatósági engedélykötelezettség) nélküli szerződésekhez hasonlóan kezelték a fenti szerződést is. A hiba észlelését követően a részvények átruházásával, kibocsátásával megszerzett szavazati jogok gyakorlásának kizárása érdekében a kérelmezők indítványozására az NGC igazgatósága és az NTL igazgatója határozatot fogadtak el.

A kérelmezők szerint, bár dologi jogi szempontból a tranzakciókat megvalósultnak lehetne tekinteni, de a társasági jogok gyakorlását kizáró határozatok alapján sem a CHG, sem az OIH nem volt képes a kérdéses jogok gyakorlására, és ebből következően sem az NGC, illetve az NTL irányítására. Erre tekintettel a kérelmezők álláspontja szerint a tranzakciók nem kerültek végrehajtásra a Tpv. értelmében. Érvelésük szerint a versenytörvény különösen az összefonódás következtében megszerzett szavazati jogok, illetve a vezető tisztségviselők kijelölésére vagy megválasztására vonatkozó jogosultságok gyakorlását tiltja, és a benyújtott igazgatósági/igazgatói határozatok rögzítik, hogy sem az NGC, sem az NTL tagjai nem gyakorolhatják az részvényekhez fűződő szavazati jogaikat addig, amíg a GVH nem engedélyezi az összefonódást. A megszerzett szavazati jogok gyakorlásának ideiglenes kizárásával, még ha a részvények átruházása, kibocsátása meg is történt, nem áll fenn

tényleges veszély, hogy a CHG és az OIH irányíthatnák az NGC-t, illetve az NTL-t.

Az eljáró versenytanács értékelése szerint viszont az összefonódás révén irányítási jogát elvesztő vállalkozások, azaz az eladók irányítási jogai a Gazdasági Versenyhivatal engedélye előtt teljesen nem vonhatóak el, sőt azok csak a tranzakció létrejöttéhez, illetve a vevő befektetésének védeleméhez szükséges mértékben korlátozhatóak. Ha a céltársaság tulajdonosai, tagjai közül az eladók törlésre kerülnek, illetve az új tulajdonosi struktúra bejegyzésre kerül, akkor az eladók irányítási jogainak – az összefonódás előtti helyzet szerinti – gyakorolása (pl. taggyűlés) lehetetlenné válik. Ebben a helyzetben nem állapítható meg, hogy az összefonódás előtti döntéshozatali helyzet fennmaradhatna, még akkor sem, ha az irányítást szerző vállalja, hogy az irányítási jogait nem gyakorolja, hiszen a döntési helyzet változatlanosságát a vevő döntésektől való tartózkodása önmagában nem tudja garantálni, ahhoz az eladók összefonódás előtti döntési jogainak fennmaradása is szükséges lenne.

Az eljáró versenytanács a vevők irányítási jogait megalapozó tulajdonosi, tagi részesedéseket formálisan rögzítő bejegyzési aktusokat az összefonódások végrehajtásának tekintette, mivel azok az eladók összefonódás előtti irányítási jogainak fennmaradását ellehetetlenítik, ezért az ilyen bejegyzési aktusok – a GVH engedélye hiányában – megvalósítják a végrehajtási tilalom megsértését.

A rendelkezésre álló társasági dokumentumok szerint 2015. október 20-án sor került a részvények átruházására, mivel az NCG igazgatósága és az NTL igazgatója kiállította a részvények átruházását/kibocsátását megtestesítő bizonylatokat, ezáltal a részvények többségének tulajdonosaiként a CHG és az OIH, azaz a kérelmezők bejegyzése megtörtént. Az előzőekre tekintettel az eljáró versenytanács megállapította, hogy a kérelmezők megsértették a végrehajtási tilalmat, azáltal, hogy részükre az NGC és NTL társaságok részvényeinek átruházása, illetve formális bejegyzése 2015. október 20-án, a GVH engedélye hiányában megtörtént.

A versenytanács szerint a végrehajtási tilalom megsértése nem csak a részvények átruházása, illetve formális bejegyzése miatt állapítható meg, hanem az irányítási jog gyakorolása miatt is. A kérelmezők ugyanis, miután felismerték, hogy a részvényesek bejegyzése felveti a végrehajtási tilalom megsértésének lehetőségét, szóbeli közléssel indítványozták saját irányítási jogaik korlátozását rögzítő igazgatósági/igazgatói határozatok elfogadását. Ez egyrészt nem más, mint az irányítási jog gyakorolása, másrészt ezzel a kérelmezők lényegében beismerték a végrehajtási tilalom megsértését.[70]

A Hivatal tehát megállapította, hogy sérti a végrehajtási tilalmat, ha a vevők irányítási jogait

megalapozó tulajdonosi részesedések bejegyzése, illetve az irányítási jogok vevő általi gyakorlása a GVH engedélye előtt történik meg.

A bíróság összegének meghatározásakor a GVH többek között az alábbi körülményeket értékelte:

- a kérelmezők ugyan a végrehajtást követően, de önként nyújtották be kérelmüket
- az irányítási jogok taggyűlési keretben történő gyakorlására és a vezető tisztségviselők személyének megváltoztatására nem került sor
- piaci hatás és a gazdasági verseny veszélyeztetettsége nem volt megállapítható
- a GVH első alkalommal állapított meg a végrehajtási tilalomra vonatkozó jogsértést. [71]

4.5.2. A végrehajtási tilalom megsértése a csirke üzletágban

A GVH engedélyezte, hogy a Tranzit-Ker Kereskedelmi Zrt. (Tranzit-Ker), valamint a Tranzit-Food Baromfifeldolgozó és Élelmiszeripari Kft. (Tranzit-Food) részévé váljanak egyes vállalkozások és magánszemélyek tulajdonában álló eszközök és ingatlanok (Csirke Üzletág). [72] A Tranzit-csoportba tartozó Tranzit-Ker és Tranzit-Food elsősorban baromfiipari sovány vízi szárnyas felnevelésével, vágásával, feldolgozásával, csomagolásával és értékesítésével foglalkozik.

A tranzakció révén a vízi szárnyasokkal foglalkozó Tranzit-csoport részévé vált a Csirke Üzletág, mint vállalkozásrész. A felek tevékenységi köreinek és érintett piaci pozícióinak értékelése alapján a GVH megállapította, hogy az összefonódás nem jár káros versenyhatással, ezért engedélyezte a tranzakciót.

A Hivatal viszont a kérelmező társaságokra 1.800.000 forint bírságot szabott ki a végrehajtási tilalom megsértéséért. mivel részben végrehajtották az engedélyköteles összefonódást. A GVH megállapította ugyanis, hogy bizonyos csirke neveléshez kapcsolódó eszközök a vevő birtokába kerültek már a GVH engedélye előtt.[73]Az eljáró versenytanács értékelése szerint a vállalkozásrész megszerzésével megvalósuló összefonódás esetén a vállalkozásrészt alkotó eszközök vagy jogok adásvételére vonatkozó szerződés hatálybalépése az összefonódás a Tptv. szerinti tilalomba ütköző végrehajtásának minősül. Az összefonódás végrehajtásának

minősül az is, ha az összefonódás tárgyát alkotó eszközöknek vagy jogoknak csak egy része esetében valósul meg a birtokba adás. [74]

-

4.5.3. A BLT Group Zrt. jogsértése

A BLT Group Zrt. 2017-ben szerzett irányítást a Balatontourist-csoporthoz tartozó, kempingeket üzemeltető három vállalkozás felett. A GVH 2017. szeptember 6-i határozatában megállapította,[75] hogy a tranzakció nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt.

Az összefonódást vizsgáló eljárásban felmerült információk alapján azonban felvetődött, hogy a BLT Group Zrt. már az összefonódással kapcsolatos versenyhatósági döntés előtt megszerezte az irányítási jogokat, így megsértette a bejelentés-köteles összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalmat.[76] Ennek vizsgálatára a GVH 2017. szeptember 25-én indított versenyfelügyeleti eljárást[77] a BLT Group Zrt.-vel szemben. [78]

Az eljáró versenytanács megállapította, hogy a BLT jogsértést követett el azzal, hogy a Balatontourist Idegenforgalmi és Kereskedelmi Kft., a Balatontourist Camping Szolgáltató Kft. és a Balatontourist Füred Club Camping Szolgáltató Kft. üzletrészeinek megszerzésével létrejött összefonódását a GVH tudomásulvételének hiányában végrehajtotta. [79]A Hivatal 5,3 millió forint bírságot szabott ki a BLT Group Zrt.-re.

4.5.4. Az ETS Efficient Technical Solutions GmbH jogsértése

Az ügy előzményét az ETS Efficient Technical Solutions GmbH által 2018 júniusában benyújtott összefonódás-bejelentés képezte, amely alapján a GVH megállapította, hogy a TGS Engineering Kft. megszerzése nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt, így a Hivatal tudomásul vette a tranzakciót.

Az összefonódás bejelentése alapján azonban felvetődött, hogy az ETS már a versenyhatóság döntése előtt megszerezte az irányítási jogokat, és ezzel megsértette a végrehajtási tilalmat. [80]

A lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásban[81] a GVH kifejtette álláspontját, mely szerint a felek közötti megállapodás a TGS üzletrészeinek az ETS-re történő átruházásnak egyetlen feltételként a vételár megfizetését határozta meg. A vételár megfizetésére sor került, ezzel pedig a TGS üzletrészeinek tulajdonjoga átszállt az ETS-re.

Egy vállalkozás (TGS) üzletrészei tulajdonjogának az irányítást megszerző vállalkozásra (ETS-re) történő átszállása esetében nem állapítható meg, hogy az összefonódás előtti döntéshozatali helyzet fennmaradna [Tpv. 29. § (1) bekezdés utolsó fordulat], még akkor sem, ha a tulajdonjog megszerzője ténylegesen nem gyakorolja irányítási jogait, miként arra az ETS hivatkozott. A Versenytanács gyakorlat szerint „a döntési helyzet változatlanságát ugyanis a vevő döntésektől való tartózkodása önmagában nem garantálja, ahhoz az eladó(k) összefonódás előtti döntési jogainak fennmaradása is szükséges lenne.”[82] Márpedig az üzletrészek tulajdonjogának az ETS-re történő átruházásával, az azokat eladó vállalkozás addigi irányítási jogai nyilvánvalóan megszűntek. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a TGS üzletrészei 100 százaléka tulajdonjogának az ETS-re történt – annak, mint összefonódásnak a GVH általi tudomásul vétele előtti – átszállása ellentétes a Tpv. 29. § (1) bekezdésének utolsó fordulata szerinti követelménnyel, mire tekintettel az a végrehajtási tilalom megsértésének minősül.[83]

A lefolytatott versenyfelügyeleti eljárás tehát megállapította a jogsértést, valamint 4,4 millió forint bírság megfizetésére kötelezte az érintett vállalkozást.

4.5.5. A végrehajtási tilalom megsértése a tejtermékek piacán

A GVH engedélyezte, hogy Dr. Riad Naboulsi közvetlen, egyedüli irányítást szerezzen a Wassim Sajt Kft., a Bábel Sajt Kft. és a Dráva Tej Kft. felett. A Naboulsi-csoportba tartozó vállalkozások, így a Kőröstej Kft. és a Caravanes Kft. nyerstej feldolgozásával és tejipari termékek előállításával és értékesítésével foglalkozik. A Wassim Sajt Kft., a Bábel Sajt Kft. és

a Dráva Tej Kft. meghatározó tevékenysége szintén a tejtermékek előállítása és értékesítése.

A Hivatal ugyanakkor a kérelmezőre a három eljárásban összesen 14.000.000 forint bírságot szabott ki a végrehajtási tilalom megsértéséért.[84]

A GVH megállapította, hogy sérti a végrehajtási tilalmat, ha a vevő irányítási jogait megalapozó tulajdonosi részesedések bejegyzése a GVH engedélye előtt történik meg, illetve az is, ha a vevő alapítói határozatot fogad el ezen időpontnál korábban, azaz szavazati jogát ténylegesen gyakorolja. A bírság összegének meghatározásakor a GVH többek között az alábbi enyhítő körülményeket értékelte:

- a kérelmező ugyan a végrehajtást követően, de önként nyújtotta be kérelmeit, s így nem valószínűsíthető, hogy a kérelmezőt a tranzakciók eltitkolása motiválta volna
- összefonódások végrehajtásának nem voltak a versenyre káros piaci hatásai
- a kérelmező korábban nem követett el jogsértést
- a GVH a jelen kérelem benyújtását megelőzően nem állapított meg a végrehajtási tilalom megsértésére vonatkozó jogsértést.[85]

5. Konklúzió

Mind Magyarországon, mind az Európai Unióban bejelentési kötelezettség alá esnek azok az összefonódások, amelyek bizonyos méretet érnek. Ezen méret meghatározására egy objektív ismerv szolgál, nevezetesen az árbevétel alapján meghatározott küszöbszám. Azon összefonódások, amelyek elérik a törvény által előre meghatározott küszöbszámot, bejelentési kötelezettség alá esnek. Szintén a küszöbszámok alapján dönthető el, hogy egy adott összefonódást az Európai Bizottsághoz, vagy a nemzeti versenyhatóságokhoz, így például a GVH-hoz kell-e bejelenteni.[86]

Az összefonódásokra vonatkozó végrehajtási tilalom megsértésének Európai Unió jogeseteire vonatkozóan levonhatók az alábbi következtetések:

- az összefonódási megállapodásban a rendes üzletmenet körén kívül eső tranzakciók és befektetések tiltása megengedhető, a rendes üzletmenet körén kívül eső tranzakciók akkor indokoltak, ha azok a célvállalkozás értékének megőrzését szolgálják
- a célvállalat magatartását befolyásoló pénzügyi küszöbértékeket viszonylag magas szinten kell meghatározni: ha a küszöbértékek túl alacsonyak, a versenyhatóság úgy is értelmezheti ezt, hogy a vevő korai irányítást gyakorol a célvállalkozás felett
- az üzletileg érzékeny információk cseréje az engedélyezést megelőzően kizárólag a tranzakció előtti szükséges átvilágításra, valamint az egyesülés tervezésére vonatkozhat, valamint az információk cseréjét illetően valamely védelmi mechanizmus felállítása is kötelező
- kerülni kell a vevő beavatkozását a célvállalkozás operatív irányításába, valamint stratégiai döntéseibe
- egyébként is óvatosság javallott minden olyan esetben, mely a fúzió felé tett lépésnek tekinthető: még az egyoldalú intézkedések is problémásak lehetnek^[87]

A GVH több jogeset kapcsán is megállapította, hogy a végrehajtási tilalmat sérti, ha a vevők irányítási jogait megalapozó tulajdonosi részesedések bejegyzése, illetve az irányítási jogok vevő általi gyakorlása a GVH engedélye előtt történik meg.[88] A hazai versenyfelügyeleti eljárásról elmondható, hogy a Hivatal törekszik a hatékony és gyors ügyintézésre a fúziós eljárásokkal összefüggésben. Ennek érdekében számos intézkedést vezetett be: külön fúziós vizsgálati egységet hozott létre, illetve csökkentette az elintézési határidőket.

E közben azonban a hatóság fokozott figyelmet fordít az eljárási jogsértések kiszűrésére is, mert a végrehajtási tilalom tiszteletben tartása, valamint a vállalkozások által benyújtott adatok teljessége és hitelessége nélkülözhetetlen feltétele az összefonódások versenyhatósági ellenőrzésének.[89]

[1] SZUCHY Róbert: Verseny, szabályozás és a hatékonyság- A hatékonyság szerepe az Európai Unió összefonódás-ellenőrzési rendszere tükrében. In: Nótári Tamás (szerk.): *Ünnepi tanulmányok Sárközy Tamás 70. születésnapjára*. Lectum Kiadó, Szeged, 2010. 425. o.

[2] Dobos Denisz: Az összefonódások bejelentési kötelezettsége, azok magyar és európai (EU és tagállami) feltételeinek összehasonlítása. 6.o. (Elérhető:

http://www.gvh.hu/data/cms1000473/Dobos%20Denisz_2013_2%20%20hely_tanulm%C3%A1ny.pdf)

[3] Miskolczi Bodnár Péter: *A Versenytörvény magyarázata*. KJK – Kerszöv, Budapest, 2002. 283.o.

[4] Sherman Antitrust Act of 1890

[5] Clayton Antitrust Act of 1914

[6] Celler-Kefauver Act of 1950

[7] Miskolczi Bodnár Péter: *A versenykorlátozások jogának magyar szabályai*. Patrocinium, Budapest, 2015. 126-127.o.

[8] SZUCHY Róbert: Az Európai Unió összefonódás-ellenőrzési rendszere a jogbiztonság tükrében. *Gazdaság és Jog*. HVG-ORAC, Budapest, XVIII. évfolyam, 2010/ 7-8. 32. o.

[9] Tóth Tihamér: *Az Európai Unió versenyjoga*. Wolters Kluwer Kft, Budapest, 2014. 420.o.

[10] A Tanács 4064/89/EGK Rendelete (1989. december 21.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről

[11] A Tanács 139/2004/EK Rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről

[12] Dobos Denisz i.m. 22. o.

[13] Miskolczi Bodnár Péter i.m. 25. o.

[14] Tóth Tihamér i.m. 422.o.

[15] Uo.424. o.

[16] Fúziós Rendelet 3. cikk (1) bekezdés

[17] Fúziós Rendelet 3. cikk (4) bekezdés

[18] Fúziós Rendelet 3. cikk (2) bekezdés

[19] Fúziós Rendelet 3. cikk (3) bekezdés

[20] Fúziós Rendelet 3. cikk (5) bekezdés

[21] Bizonyos esetekben lehetőség van az ügyek áttételére (Fúziós Rendelet 9. cikk, 22. cikk)

[22] Tóth Tihamér i.m. 439.o.

[23] Fúziós Rendelet 1. cikk (2) bekezdés

[24] Fúziós Rendelet 1. cikk (3) bekezdés

[25] Tóth Tihamér i.m. 476.o.

[26] Dobos Denisz i.m. 27-28.o.

[27] Fúziós Rendelet 7. cikk

[28] Tóth Tihamér i.m. 478.o.

[29] Fúziós Rendelet 6. cikk (1) bekezdés a) pont

[30] Fúziós Rendelet 6. cikk (1) bekezdés b) pont

[31] Fúziós Rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) pont

[32] Tóth Tihamér i.m. 479.o.

[33] Fúziós Rendelet 8. cikk (1) bekezdés

[34] Fúziós Rendelet 8. cikk (3) bekezdés

[35] Fúziós Rendelet 8. cikk (2) bekezdés

[36] Fúziós Rendelet 10. cikk (6) bekezdés

^[37] Püнкösty András: A "gun-jumping" jelensége a fúziókontroll-eljárásokban – nemzetközi kitekintés és a GVH kezdeti gyakorlata. *Versenytükör*. Gazdasági Versenyhivatal, Budapest, XII. évfolyam, 2016/2. 59.o.

[38] *E&Y kontra Konkurrenserådet* ügyben 2018. május 31-én hozott ítélet [C-633/16. sz. ügy]

[39] Tobias Caspary-Julie Flandrin: Ernst&Young: First Guidance on Gun-jumping at EU level. *Journal of European Competition Law and Practice*. 2018/9. 516. o.

[40] Isabella, de Silva: Reflections on gun jumping in mergers. *Concurrences Review*. 2018/3. 7. o.

[41] Uo. 8. o.

[42] Uo.7.o.

[43] Altice ügyben az Autorité de la concurrence által 2016. november 8-án hozott ítélet [16-D-24] 311. szakasz

[44] De Silva i. m. (4. lj.) .8.o.

[45] Case M.7993 Altice – PT Portugal. European Commission: Mergers: Commission fines Altice €125 million for breaching EU rules and controlling PT Portugal before obtaining merger approval. European Commission Press Release Database. (Elérhető: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3522_en.htm)

[46] 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról

[47] 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról

[48] Miskolczi Bodnár Péter i.m.127.o.

[49] Tpv. 23. § (5) E törvény alkalmazásában vállalkozásrésznek minősülnek az olyan eszközök vagy jogok – ideértve a vállalkozás ügyfél állományát is -, amelynek megszerzése önmagában vagy a megszerző vállalkozás rendelkezésére álló eszközökkel és jogokkal együtt elégséges a piaci tevékenység végzéséhez.

[50] Tpv. 23. § (1) bekezdés a) pont

[51] Miskolczi Bodnár Péter i.m.128.o.

[52] Pázmándi Kinga (szerk.): *Magyar versenyjog*. HVG-ORAC, Budapest, 2012. 256.o.

[53] Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pont

[54] Tpv. 23. § (1) bekezdés c) pont

[55] A GVH Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntése. 2013. 23.31. pont: (Elérhető: http://www.gvh.hu/data/cms1022485/jogihatter_magyarpiac_elvi_jelentosegu_dontesek_Tpv_2013_vegleges_2014_02_19.pdf)

[56] Tóth András: *Versenyjog és határterületei*. HVG-ORAC, Budapest, 2016. 182.o.

[57] Tpv. 24. § (1) bekezdés

[58] Tpv. 24. § (4) bekezdés

[59] Tpv. 24/A. §, 25. §

[60] Tpv. 28. § (1)- (2) bekezdés

[61] Juhász Miklós- Ruszthiné Juhász Dorina-Tóth András (szerk.): *Kommentár a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez*. HVG-ORAC, Budapest, 2015. 375.o.

[62] Tpv.29. §

[63] Juhász Miklós- Ruszthiné Juhász Dorina-Tóth András (szerk.) i.m. 376. o.

[64] Tpv.29/A. § (1) bekezdés

[65] Tpv.30. § (1)-(2) bekezdés

[66] Tpv. 30. § (3), (5) bekezdés

[67] Tpv. 31. §

[68] Vj/145/2015

[69] Vj/145/2015. Indoklás 2-4.o. (Elérhető:
http://www.gvh.hu//data/cms1033854/Vj145_2015_m.pdf)

[70] Uo. 10-12.o.

[71] GVH: Új tulajdonosa van a Lukoil kutaknak – a végrehajtási tilalom első megsértése (Elérhető: http://www.gvh.hu//data/cms1033872/sk_145_2015_lezart_fuzio.pdf)

[72] Vj/13/2017.

[73] GVH: Végrehajtási tilalom megsértése miatt bírságolt a GVH (Elérhető:
http://www.gvh.hu//data/cms1035992/sk_13_2017_lezart_fuzio.pdf)

[74] Vj/13/2017. Indoklás.13. o. (Elérhető:
http://www.gvh.hu//data/cms1035989/Vj013_2017_m.pdf)

[75] Vj-40/2017/12

[76] GVH: Túl korán vették át az irányítást – a végrehajtási tilalom megsértése miatt bírságolt a GVH
(Elérhető:http://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2018_as_sajtokozlomenyek/tul_koran_vettek_at_az_iranyitast_a_vegrehajtasi_t.html?query=%E2%80%A2%09Vj%2F44%2F2017.%20
)

[77] Vj/44/2017.

[78] GVH: Végrehajtási tilalom feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárás (Elérhető:
http://gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2017_es_sajtokozlomenyek/vegrehajtasi_tilalom_feltetelezett_megsertese_miat.html)

[79] Vj/44/2017. –Indoklás. 8. o. (Elérhető:
http://www.gvh.hu//data/cms1037738/Vj044_2017_m.pdf)

[80] GVH: Ismét hatósági jóváhagyás előtt végrehajtott fúzióért büntetett a GVH (Elérhető:
http://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2018_as_sajtokozlomenyek/ismet_hatosagi_jovahagyas_elott_vegrehajtott_fuzio.html?query=%E2%80%A2%09Vj%2F23%2F2018)

[81] Vj/23/2018

[82] Vj/44-20/2017. számú határozat 30) pont és vö. 6/2017. közlemény 204. pont.

[83] Vj/23/2018. Indoklás. 8.o. (Elérhető:

http://www.gvh.hu/data/cms1039867/Vj023_2018_m.pdf)

[84] Vj/10/2016. , Vj/14/2016. , Vj/13/2016.

[85] GVH: Tulajdonosváltások a tejipari termékek piacán – Végrehajtási tilalom megsértése miatt bírságolt a GVH

(Elérhető:http://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2016_os_sajtokozlomenyek/tulajdonosvaltasok_a_tejipari_termekpek_piacan_vegr.html)

[86] Dobos Denisz i.m. 13.o.

^[87] Chapman Alastair, Schubert Sascha, Jensen Sarah, Stewart-Teitelbaum Justin, Cui Donghao: 'Gun jumping' – guidance for merging parties. *Freshfields Bruckhaus Deringer*. 2.o. (Elérhető:

http://knowledge.freshfields.com/en/Global/r/3804/_gun_jumping_-_guidance_for_merging_parties)

[88] Vj/145/2015; Vj/10/2016. , Vj/14/2016. , Vj/13/2016.

[89] GVH: Ismét hatósági jóváhagyás előtt végrehajtott fúzióért büntetett a GVH (Elérhető:

http://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2018_as_sajtokozlomenyek/ismet_hatosagi_jovahagyas_elott_vegrehajtott_fuzio.html?query=%E2%80%A2%09Vj%2F23%2F2018)